

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben bázhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Atheista rabbinövendékek. A rabbi-
 növendék a zsidó theologus — s hogy lehet
 a theologus atheista? Hogyan lephet valaki
 lelkesíti pályára azzal a tudattal, hogy ő egy
 betűt sem hisz abból, amit egész életén hir-
 detni fog? Hogyan készülhet Isten szolgájának
 az, aki nem hiszi az Istent?

Aki mindezekre kíváncsi, forduljon fel-
 világozásért a budapesti országos rabbiké-
 pezdéhez.

Onnan irt egy leendő rabbi levelet a sza-
 badkőműves ujsághoz, a Világhoz. Előadja,
 hogy a rabbinövendékek legnagyobb része —
 hogy is mondjuk csak? sürgősen várja Ehrlich
 tanár gyógyszerét (!), egyébként pedig kilenc-
 tizedrésében istentagadó. Templomba elmen-
 nek, de csak azért, mert a templomba járók
 reggelit és ebédet kapnak és csak akkor men-
 nek el, a mikor kosztolás jár érte. A zsinagó-
 gában esznek, olvasnak, veszekszenek. Taná-
 raik ezeket az állapotokat türik, sőt akad köz-
 tük olyan is, aki — szabadkőműves lévén —
 még helyesli is.

Micsoda vezetői lesznek ezek a rájuk bi-
 zandó hitközségek?

Lesz-e arcuk kiállani és kenetesen be-
 szélni arról az Istenről, akit bensejükben ka-
 cagva meztagsadnak?

Vagy arra fognak törekedni, hogy leendő
 hiveiket is magukkal rántsák arra a kárhöz-
 utra, melyen ők már megindultak?

Szomorú perspektíva a zsidóság hitéletére,
 még szomorubb az illető rabbijelöltek jelle-
 mére. Ezek csak azért mennek pályájukra,

mert ott kényelmesebben vélnék megélni,
 mintha például kereskedőnek mennének. Üzlet
 a pályájuk s az Isten neve az áru, mellyel
 seftelnek.

Ki nem tud kiolvasni ebből egy már-már
 késő, de még mindig üdvös tanulságot?

És ki nem látja, hogy minden vész és
 vihar közt az emberi lélek csak egy biztos
 alapra támaszkodhatik, mely meg nem rendül,
 mely erőssé teszi a gyengét is: Krisztus ke-
 resztjére?!

Finánc a páholyban. Tudvalévő do-
 log, hogy a szabadkőművesség szeret kifelé
 mint jótékony egyesület tetszelgteni és ezzel
 akar port hinteni a járatlanok, a profánok sze-
 mébe. Tudvalévő dolog az is, hogy ezt senki
 sem hiszi el, azok a legkevésbé, akik kifelé
 hirdetik. A mi egyébként a legtermészetesebb
 valami.

Ha senki sem hiszi, talán a finánc elhiszi,
 gondolta egyik magyarországi páholy és a kö-
 vetkező képpen cselekedett:

A jótékony intézmények vagyona tudva-
 levőleg illeték-egyenértéket nem fizet. Kapta
 hát magát az illető páholy és bejelentette,
 hogy ő mint kiválólag jótékony intézmény,
 igényt tart arra, hogy illetékegyenértékkel ne
 terheltessék.

A finánc előtt most már csak az a kér-
 dés lebegett, vajjon csakugyan jótékony intéz-
 mény-e a szabadkőművesség Magyarországon?
 Nincs kétség benne, hogy a páholy ügyvédje
 minden módon igyekezett kimutatni azt a bi-

zonyos jótékony jelleget. Hogy minő sikerrel,
 azt röviden, de annál velősebben kimondta a
 a közigazgatási bíróság, 9602—909. P. sz. ítél-
 lezésben, kijelentvén, hogy a »szabadkőműves
 páholy ingó vagyona az illetékegyenérték alól
 az 1881. XXIV. t. c. 24. §. e. pontja (az ille-
 tékdíjjegyzék 95. tétele D. I. jegyzet 5. pontja)
 alapján nem mentesíthető.

A mi annyit jelent, hogy a finánc sem
 hiszi el azt a sokat felemlegetett jótékony-
 got. Marad tehát a szabadkőművesség tovább
 is az, aminek eddig ismerte a közönség: jó-
 forgalmu önszegélyző szövetkezet a humaniz-
 mushoz, mely épp úgy megadóztatik, mint a
 többi szövetkezet.

Numerus clausus.

Annyi a panasz az igazságszolgálat-
 tási mizériák ellen, hogy régen ideje lett
 volna már valami segítségnek.

A koalíció sokat előkészített ezen a
 téren is, amit Justhék okvetlenkedése fel-
 borított. Most aztán a munkapártra vár a
 koalíció által előkészített reformok meg-
 valósítása.

Nem is késnek a bejelentések a jövő
 terveire vonatkozólag. Hallunk igen
 mélyreható változtatásokról az igazság-
 ügyi szervezet és az ügykezelés terén, de
 a legégetőbb kérdéshez, az ügyvédkérdés-
 hez csak egy újjal nyulnak hozzá, holott
 ez az a pont, amelyet nem kisujjal, ha-
 nem erős kézzel kellene megfogni.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ami édesebb a szerelemnél.

— Csehov. —

Lapkin Ivanovics Iván, egy kellemes kül-
 sejű fiatal ember és Jamblickája Szemjonovna
 Anna, egy fitos orru kisasszony, leültek a padra
 a patak partja mellett. Nagyon kitűnő helyen
 állt az a pad, lehajló águ fák vették körül. Ki-
 váncsi szem nem láthatott át a lombok sűrűségén,
 csak a vízből felszökellő halak láthatták, mi tör-
 ténik a padon. Kezükben a horogvessző s a
 horgon a reá húzott léreg. Mindjárt hozzá is fog-
 tak a horgászához.

— Mily boldog vagyok, hogy végre egye-
 dül lehetünk — szólalt meg Lapkin. — Sok,
 nagyon sok mondanivalóm van neked, Szemjo-
 novna Anna... Midőn először látralak, akkor
 tudtam meg csak igazán, hogy miért vagyok a
 világon... Akkor tudtam meg, hogy mi a
 szerelem... az igazi, a forró szerelem...
 Már pedzi... Ne, ne huzza ki még a horgot!
 Hadd harapjon bele a hal... Mondd, Szem-
 jonovna Anna, remélhetem-e, hogy te is sze-
 retsz engem?... De most gyorsan rántsa ki
 a horgot...

Szemjonovna Anna gyorsan kirántotta a
 horgot és felsikoltott. A levegőben egy ezüstös
 hal ficáncolt a horogzsinór végén.

— Jaj, hamar fogja meg! — ujjongott a
 leány.

— A hal kisiklott Ivanovics Iván kezéből, egy

darabig vergődött és csapkodott a fűben —
 egy loccsanás — és megint benn volt a pa-
 takban.

Lapkin, midőn a hal után kapott, a ha-
 lacska helyett Szemjonovna Anna kezét kapta
 el, s ajkához szorítva, megcsókolta. Szemjonovna
 Anna szabadkozott egy kissé, de már késő
 volt. Ajjuk egy forró csókban találkozott össze.
 Az első csókot nyomon követte a második,
 utána a harmadik, a negyedik...

Midőn már szeri száma sem volt a csók-
 nak, vidám kacaj szólalt meg a hátuk mögött.
 Megfordultak s látták, hogy a vízből egy fürdő
 gyerek bukkan fel előttük. A Szemjonovna
 Anna öcsöce lubickolt vígan a hús patakban.
 Megállt előttük, aztán ismét kacagott.

— Hi, hi, hi. He, he, he! Csókolódtatok!
 Megálljatok, megmondom a mamának!

— No, de ha van benned tisztesség, —
 hebegte Lapkin — még sem fogod megtenni.
 Gyalázatosabb volna, leselkedni másra, de még
 gyalázatosabb, aztán még be is árulni.

— Ha kapok egy rubelt, nem árulak el
 benneteket! De ha nem adtok, meglássátok!

Lapkin elővett egy rubelt a zsebéből s oda-
 adta a lurkónak. Kólya — így hívták — fűty-
 tyentett egyet és beleugrott a vízbe.

De a fiatalok nem mertek többet csó-
 kolózni.

Lapkin másnap tussal és festékekkel kedves-
 kedett a Kólya gyerekeknek, Anna meg egy da-
 rab csokoládét tört neki. De a gyerek mindig
 ott látatlankodott körülöttük, egy lépést sem
 tehettek, hogy a nyomukban ne lett volna.

— Kicsi gyermek még, — dühöngött ma-

gában Lapkin — s mégis mily szörnyű gaz-
 ember. No, ebből is szép akasztófavirág válik
 még valamikor.

De Kólya a helyett, hogy magába szállt
 volna, utóbb még követelőbb, még szemtele-
 nebb lett; folyton fenyegetőzött, hogy így el-
 mond mindent a mamának, úgy elmond min-
 dent a mamának. Szóval: zsarolta a szerelme-
 seket. Végre már órát is követelt tőlük.

Az is megtörtént egyszer, hogy Kólya ebéd
 közben birtelen felkacagott. Kezdetben csak úgy
 odakancsalított Lapkinra, de aztán alattomosan
 vihogva odasugta neki:

— Meséljek valamit?

Lapkin olyan vörös lett, mint a rák, Szem-
 jonovna Anna pedig kifutott a szobából.

ugusztusig tartott ez a gyötrelmes állapot.
 De augusztus végén Lapkin megkérte Anna
 kezét.

Mily boldog nap volt az!

A szülők beleegyeztek a házasságba. Nyom-
 ban azután, hogy ez megtörtént, Lapkin sza-
 ladt ki a kertbe, megfogta Kólyát, s úgy hely-
 benhagyta, hogy a jövődöbéli sógor ordított,
 mint a sakál.

Jött Szemjonovna Anna is, az meg a fülét
 rángatta meg a kedves öcscskéjének.

Később, midőn már boldog házastársak
 voltak, kölcsönösen megvallották egymásnak,
 hogy sem mátkaságuk alatt, sem mátkaságuk
 előtt soha oly boldognak nem érezték magukat,
 mint midőn kitöltötték mérgüket azon a gaz
 Kólya gyereken.

Altalános a panasz, hogy sok az ügyvéd. Nemcsak a közönség panaszkozik e miatt, hiszen maga a közönség édes-keveset érzi, hogy több-e az ügyvéd vagy kevesebb, de joggal panaszkoznak igenis maguk az ügyvédek, mikor azt látják, hogy ez a pálya, mely egykor nem nagy számu embernek tisztességes kenyeret biztosított és még arra is képessé tette őket, hogy önzetlenül áldozzanak a közért és ingyen munkákat is végezzenek, ma egyre jobban megtelek olyakkal is, akik előtt ennek a pályának ideális magaslatát elhomályosul. Az ügyvédi kar színvonalának esésével kapcsolatosan egyszersmind a megélhetés is egyre nehezebb lesz. Mert a drágaságot az ügyvéd egyformán érzi mással. De míg a munkás sztrájkjal kicsikarja magának azt a többletet, amire szüksége van, a tisztviselő pedig az állandó fizetésemelések kieszközlésével segít magán, addig az ügyvédtől ma is épen úgy mint azelőtt, megvárják az önzetlenséget, a sok ingyen munkát, (ez utóbbi téren az állam jár elől jó példával, mikor a pártfogó ügyvédi köteleességet nyakába varrja az ügyvédnek) de még a mai alacsony ügyvédi díjakat is sokalják és ahol csak lehet, lealkusznak belőle annyit, amennyit lehet. Közben megcsinálták az ügyvédek a maguk nyugdíjintézetét, nem valami szerencsésen, sok teherrel, de legalább teljesen a maguk erejéből, ezzel azonban ismét óriási terhet róva saját vállalkra.

Az ügyvédi ideális pályán is felütötte fejét a merőben üzleti fogalom, a konkurrencia és pedig a tultermelés folytán; itt a baj.

Az új javaslat azzal kíván ezen segíteni, hogy az ügyvédi oklevél megszerzését megnehezítse. Eddig az első szigorlat letétele után még három évi gyakorlatot kívántatott meg, most megkivánnak az ügyvédi oklevél megszerzése után még két évet ráadásul. Szóval eddig 25—26 éves korában lehetett valaki ügyvéddé, most majd csak 27—28 éves kora felé lehet.

Ez az intézkedés nemcsak igazságtalan és fölösleges, hanem merőben céltevesztett is.

Kezdjük a céllal. Az volna ennek az intézkedésnek a célja, hogy az ügyvédi pályától elriassza a ma odaözönlő és sokszor bizony épen nem odavaló elemeket. Nos hát ezt a célt el nem fogja érni. Két évvel tovább fog várni az illető a diplomájára, ennyi az egész. Addig pedig beáll valamelyik jó barátja vagy rokona irodájába és annak a neve alatt fog folytatni pereket. Lesz tehát ügyvédi zugirászkodás is. Sőt bizonytalán fog akadni az élelmesebb fajta ügyvédek közt olyan is, aki megél abból, hogy a kétévi várakozási vesztésgárban leledző kollégáknak rendelkezésére bocsátja a nevét. No nem ingyen, az bizonyos.

Célt tehát két évi várakoztatással nem érünk, de igenis csinálunk merőben fölösleges bosszuságot a várakozásra kárhoztatottaknak. Az eddigi három évi gyakorlat, ha a jelölt valóban gyakorlaton töltötte, nemcsak elég, hanem bőségesen elég a szükséges gyakorlati kés-

ség megszerzésére. A régi magyar törvények sokkal bonyolultabbak voltak és mégis akkor elég volt két évi praxis. Ma mindenben egyszerűsítik a törvényeket ma ne volna elég 3 évi gyakorlat?

Mikor valakinek megvan a kellő képessége valamely pálya ellátására és mégsem léphet arra a pályára, mert az időre kell várnia, még pedig ugyan hosszú fonatra eresztett türelemmel: az egyszerűen bosszantás és igazságtalan vizszaszoritás. Nem az a cél, hogy valakit minél tovább hátravessünk életpályája megkezdésére nézve, hanem inkább segíteni kellene azt a kezdőt, hogy minél hamarabb önálló egyedként állhasson bele a termelő nemzeti munkába. Mit fogunk csinálni, ha azt látjuk, hogy a praxisnak ez a fölösleges és az illetőkre csak igazságtalanul bosszantó kinyújtása nem használ és épen úgy szaporodnak az ügyvédek? sőt ha esetleg azt látjuk, hogy ez a kicsinyeskedés épen az ambiciózusabb, értékesebb elemeket tereli más pályára, míg az üzleti szellem kiügyeskedik, hogy a 2 év ne legyen neki veszteség és még jobban elszaporodnak az ügyvédi pályán az oda nem való elemek? Még feljebb emeljük a korhatárt? Ezzel a kormányzati bölcsességgel akkor csakhamar eljutunk oda, hogy mindenki csak bizonyos számu unoka felmutatása után, ősz fürtökkel vagy teljesen megkopaszodva, remegő inakkal, aggastyánsorban lehet «kezdő fiatal» ügyvéd!

Macskatempó, csak kerülgetni a forró kását. Tessék beismerni, hol a hiba és akkor ne féljünk a valódi, radikális orvoslástól. Sok az ügyvéd, mert a fiatalok túlságosan nagy számmal özőnlnek a jogi pályára egyáltalán és mivel a hivatalok ezt a nagy anyagot megemészteni nem bírják, a kint szorultak rávetik magukat a szabad ügyvédi pályára. Ne pályája végén, az ügyvédi iroda ajtajánál csináljunk tehát fölösleges és igazságtalan akadályokat, hanem a baj gyökerén, mindjárt a kezdetnél lépünk közbe. Akkor tereljük el a fiataloságot a jogi pályától, mikor még kára nélkül tehetjük.

Tessék megszabni, hány ifju iratkozhatnak be évente az egyetemnek jogi karára és e jogakadémiákra? Ezzel nemcsak azt érzük el, hogy kevesebb jogvégzett egyén fog az ügyvédi pálya után kapkodni, hanem a mai egészségtelenül túltömött jogi karok is intezivebb, jobb munkát szebb munkát végezhetnek. Akkor nem fog a jogászok kilenczederésze a kávéházban hallgatni előadásokat, mint a hogy a mai rendszer mellett kész lehetlenség is másképp. És akkor nem kell azon törni a fejüket, milyen vén embernek is lehessen megengedni az ügyvédi iroda megnyitását?

Numerus clausus — de már az egyetem kapujánál! *

Kik melyik mandátumot tartják meg. A tegnapi nap folyamán a két mandátummal bíró képviselők már meghatározták, hogy melyik mandátumot tartják meg. E sze-

rint Lukács László a nagyenyedit tartja meg, s Körmöcbányán új választás lesz. Zichy János az egrit tartja meg, a szabadkai kerületben Zichy Aladár gróf fog fellépni, hogy Pécsen ki lesz a munkapárti jelölt, azt még nem lehet tudni. Székely Ferenc a szombathelyi mandátumot tartja meg, a marosvásárhelyi kerületben fia fog fellépni. Láng Lajos a verseci kerületet tartja meg, s így a debreceni III. kerületben új választás lesz. Debrecenben nagyon valószínű, hogy Karácson Lajos fog fellépni. Hieronymi a pozsonyi kerületet tartja meg, s az iglói kerületben Kozma Andor lép fel.

Bölönyi József ellenfele. Az ugrai kerületben ez ideig még nincs hivatalos jelöltje a függetlenségi pártnak. Mint értesülünk a jelölés a napokban meg fog történni. Ez ideig még nincs megállapodás a jelölt személyében. Nagyon valószínű azonban, hogy Bölönyivel szemben Papp János fog fellépni, aki legutóbb Tisza Istvánnal szemben is küzdött.

Új államtitkár. A hivatalos lap mai száma közli az új honvédelmi államtitkár kinevezéséről szóló királyi kéziratot. E szerint az új honvédelmi államtitkár Karácsony Lajos lesz.

A jegyzők fizetése. Szünet alatt a folyósókön élénk derűtséget keltet az aháborúság, amely a Ház elnöksége és jegyzői karának egy része között tört ki. A jegyzőket ugyanis két részben választotta. A június 30-iki ülésen választott hat jegyzőt és július 2-ikén újabb hat jegyzőt. Az elnökség az első ízben megválasztott jegyzőknek két havi fizetést utalványozott ki a folyó évnegyedre a többieknek, akiket már júliusban választottak meg csak egy havit. Az egynapos differencia miatt tehát egy hónapi fizetéstől estek el az utóbb választott jegyzők, akik ebbe sehogy sem akarnak megnyugodni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 11.

A felirati vita tárgyalását folytatják a lehető legnagyobb unalom és az érdeklődés legteljesebb hiánya mellett. A képviselői padok tátonyanak az ürességtől, a miniszterek közül csak Hieronymi, Székely Ferenc, és Hazai Sándor vannak jelen.

Berzeviczy Albert elnök negyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a mandátum igazoló és a petíciókat felülvizsgáló bizottságok névsorát olvassák fel.

Elnök felszólítja a többes mandátumok birtokosait, hogy nyolc nap alatt határozzanak mandátumuk megtartásáról. Együttal bemutatja Tisza István gróf bejelentését, mely szerint az aradi mandátumot tartja meg és az ugrairól lemond. Felhívja még azokat a képviselőket, akiknél az összeférhetlenség esete forog fenn, hogy ezt haladéktalanul szüntessék meg. Ezután áttérnek a napirendre.

A felirati vitához **Preszly Elemér** (pártönkivüli) szólott elsőnek. Első sorban a többséget támadta, amely nem a nemzeti akarat, hanem a választók félrevezetése árán jött létre. És ez a többség meg oly kihívólag viselkedik, hogy elnökévé Perczel Dezsőt választja meg, elégtételül a november 18-áért. (Eljenzés a munkapártont: Eljen Perczel!) A munkapárt feliratát boncolgatja ezután. Különösen hibáztatja a munkapártot azért, mert törvényben biztosí-

tott jogunkról, az önálló bankról lemond. Egyedül üdvös és célravezető politikának a függetlenségi politikát tartja. A munkapárt feliratát nem fogadja el. (Hozzászólás a függetlenségi pártban).

Mihályi Tivadar (nemzetiségi) A munkapárt választásfeliratát nem fogadja el. Rámutat a választásoknak a nemzetiségére nézve oly szomorú eredményére és arra, hogy ennek az öt képviselőnek a megválasztása nyolc ember életébe került.

Egyik legfontosabb kérdésnek a nyelv kérdését tartja. A nemzetiségiak igenis akarnak magyarul tanulni, de megkövetelik, hogy a nyelvtanítást fakultatív eszközökkel vigyék véghez.

Felolvassa a nemzetiségi párt felirati javaslatát, amely Mihályi előzetes fejtegetéseit foglalja magában. A javaslat felolvasása majdnem fél egy óráig tartott. Utána elnök az ülést öt percre felfüggesztette.

Szünet után

Farkas Pál (munkapárti) szól a felirati javaslatához.

Végül még Issekutz beszélt, mely után az elnök a vitát keddre halasztotta.

Tisza István lemondása.

Az ugrai jelölés.

A Tisza István lemondása folytán megüresedett ugrai mandátum betöltése tárgyában tegnapelőtt tartották meg a jelölő gyűlést. A gyűlésre Tisza István neve ismét felvonultatta a munkapárt vezetői, akik csaknem teljes számmal jelentek meg. Az ugrai kerület minden községe képviselve volt, a választók közül mintegy 1200-an jelentek meg. Szép tiszta verőfényes nyári nap kedvezett a gyűlésnek, ami azonban nem nagyon látszott meg a választók hangulatán. Az egész gyűlés alatt nyomott kedély uralkodott.

A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti.

Vasárnap délelőtt 10 órakor az ugrai községéből elött mintegy 1200 választó gyűlt össze a megüresedett mandátum betöltése tárgyában. A gyűlésen a kerület minden községe képviselve volt. A munkapárt vezetői közül ott voltak: gróf Tisza István, Beöthy László, dr. Ertsey Péter, Hoványi Géza dr. Telegdy József, Rednik Gábor dr. Ott volt Miskolczy Főispán is, akit a megyei tisztikarból Fráter Barnabás alispánon kívül a tisztikar szép száma kísért utjában.

A gyűlést Tisza István gróf beszéde nyitotta meg. Tisza István első sorban a lemondásával foglalkozik. Indokolja azt azzal, hogy neki két mandátuma van s az egyikről le kellett mondani. Hogy nem az ugrait tartotta meg, azt országos érdekek követelték, mert nagyon kétséges volt, hogy az aradi kerületet a függetlenségi eme erős várát megtudták volna tartani. Ismerve az ugrai kerület választóinak hűségét és felfogását ettől a kerülettől kellett megválnia. Kéri a választókat, hogy lemondását ne vegyék bucsunak, mert ő nem akar bucsuzni. A jövőben ép úgy együtt kíván velük működni, mint eddig tette. Most azonban mikor megválna mandátumától kötelessége utódról gondoskodni. Ajánlja Bölönyi József nagybirtokost. Ismeri Bölönyt, akit megtudott becsülni mint politikai ellenfelet, és aki azóta hozzájuk csatlakozott. Nagy Bölönyi Józsefre ha tekintenek úgy tegyék azt, mintha ő rá tekintenek. Kéri a választókat fogadják el ajánlatát s jelöltül Bölönyi Józsefet válasszák meg s

juttassák lobogóját győzelemre. Nagy lelkesedéssel fogadták Tisza javaslatát s jelöltül egyhangulag Bölönyi Józsefet kiáltották ki. Tisza István gróf után Bölönyi József beszélt. Nem akar részletesen kiterjeszkedni programjaira, rövidesen kijelenti, hogy az ő programja Tisza István neve. Eleinte vonakodott részt venni a politikai küzdelemben, azonban Tisza István úgy nyilatkozott előtte, hogy az országnak szüksége van ilyen közkatonára s ezért óhajt részt venni a küzdelemben. Célja lesz mindenben Tisza István gróft követni. Végül kijelenti, hogy őt nem anyagi érdekek vezetik a küzdelemben, hanem az ország érdekei. Megválasztása esetén mindenkor a polgárok érdekeit fogta védeni.

Bölönyinek nagy tetszéssel fogadott beszéde után Makkay József választó beszélt buzdítva a megjelenteket a kitartásra s Bölönyi József zászlójának győzelemre juttatásában.

A gyűlés után nagy bankett volt a jelölt tiszteletére. A banketten több toasztot mondtak. Az első köszöntőt Tisza István mondta, aki a jelöltre ültette a poharát. Köszöntőt mondtak még Hoványi Géza, Beöthy László, Ertsey Péter dr.

A Leszámitoló bank rendkívüli közgyűlése.

Szajbély Gyula udvari tanácsos elnök.

Nagyvárad egyik legelső pénzintézete, a nem is olyan rövid idő alatt a virágzás magas fokára emelkedett Leszámitoló és Jelzálogbank tegnap rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés tárgya volt: a részvénytársasági elnöki állás betöltése. Erre az állásra a banknak közgazdasági életünk egyik kimagasló szereplőjét Szajbély Gyula udvari tanácsost nyerte meg, a kivel eddigi erős összeköttetéseit még jobban kiterjesztette. Szajbély Gyula ma a részvénytársaság egyik legnagyobb részvényese.

A közgyűlést a bank helyiségében a részvényesek nagy számának érdeklődése mellett tartották meg.

Jelen voltak:

Szajbély Gyula, Guttman József, Moskovits Miksa, Keszthelyi Zoltán, dr. Friedländer Sámuel, dr. Sente Gyula, Bordé Ferenc, Rendes Szidort, Komlóssy József, Lindenbaum Ignác, Fischer Sámuel, Grünwald Jenő, Wallerstein Sámuel, Nussbaum Sámuel, Márkus Bernáth, Gyenes Lajos, Nagy György, Deutsch Hermann, dr. Bakacs Béla, Feldmann Izidor, Bródy Samu, Mitteleier Ede, Karger Sándor, Reich Sándor, Heller Márton, dr. Váradny Andor, Bartsch Artur, dr. Stern László, Darvassy Lajos, Balog Kálmán, ifj. Ullmann Izidor, dr. Székely Adolf, Schwarcz Mór, dr. Fried János, Sternberg Lázár, Aufricht Mór, Weisz Miksa, Fehér Dezső, dr. Rozvány Jenő, Hegedüs Nándor, és dr. Krüger Aladár.

Guttman József igazgatósági elnök elnökölt, a ki megnyitván a közgyűlést, üdvözölte a szép számban megjelent részvényeseket és felkérte Moskovits Miksa vezérigazgatót az igazgatóság javaslatának előterjesztésére.

Moskovits Miksa mint az igazgatóság javaslatát terjesztette elő az indítványt, hogy a részvénytársaság számára igazgatósági állást szervezzenek és erre az állásra válasszák meg Szajbély Gyula udvari tanácsost. A közgyűlés az indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadta és Szajbély Gyulát a részvénytársaság elnökévé megválasztotta.

A társaság nevében Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző, igazgatósági tag üdvözölte szép beszédében az új elnököt. Rámutatott az intézet múltjára; csekély kezdetből kiindulva fokozatosan vitta ki az intézet kitartó munkával mai előkelő pozícióját. Ennek a munká-

nak folytatásához kéri vezértül az új elnököt, kit szeretettel fogadnak és kéri hathatós közreműködését.

Szajbély Gyula elnök megköszönte a bizalmat, mely csak az ő általa előlegezett bizalomnak viszonzása. Előtte, mint a közgazdaság embere előtt első sorban a számok beszédnek, azok a számok pedig, melyek a Leszámitoló bank által elért eredményeket hirdetik, a legszebb reményekre jogosítanak. Biztosítja a részvénytársaságot, hogy tehetségéhez képest mindenkor előmozdítja érdekeit.

Ezután a felügyelő bizottságban megüresedve volt állásokat töltötték be. Megválasztották új felügyelőkné dr. Sente Béla fővárosi ügyvédet és Rendes Szidort.

Az új felügyelők nevében dr. Sente Béla mondott köszönetet a bizalomért s ezzel a gyűlés az elnök életétével véget ért.

Este 8 órakor a Püspök-fürdőben az új elnök tiszteletére társas vacsora volt, melyen pohárköszöntőt mondtak: Moskovits Miksa Szajbély Gyulára; Szajbély Gyula Hlatky Endrere, Rimler Károlyra és Fráter Barnabásra; dr. Sente Béla az együttes működésre; dr. Friedländer Sámuel Szajbély Gyulára; dr. Fráter Pál a sajtó képviselőre; Sas Ede Moskovits Miksára; dr. Krüger Aladár a város múltjából kiindulva Guttman József és Keszthelyi Zoltán igazgatósági tagokra, akik a múlt Magyarországát összekötik a jövő Magyarorszával; dr. Váradny Ödön dr. Hoványi Gézára; dr. Hoványi Géza a nagyváradai pénzintézetek összműködésére; Klein Sándor főkönyvelő a tisztviselők nevében; Bakacs Béla a Biharbajomi Takarékpénztár; dr. Rozvány Jenő a Nagyszalontai Népbank nevében élte Szajbély Gyulát.

A társaság a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt.

A kiszolgálás és kifogástalan étlap Kernáts János főkönyvelőt dicséri.

A korcsmák vasárnapi bezárása.

Végre megjött az első fecske!

Mennyi kérvényezés, mennyi beszéd, mennyi deputációzás volt már e végből, hogy a kormány rendelje el a korcsmák és pálinkamérések vasárnapi munkaszünetét. A törvényhatóságok szabályrendeleteket hoztak, saját hatáskörükben akarták megcsinálni azt, amit a kormány nem akart általánossá tenni az országban. Sajnos, sem a kérvényezésnek, sem a deputációzásnak nem volt semmi eredménye. A törvényhatóságok szabályrendeleteit pedig nem hagyta jóvá a kormány.

Hiszen, csak hogy egyebet ne említsünk, a Hangya legutóbbi kongresszusa szintén kérelmezte a korcsmák vasárnapi munkaszünetének elrendelését, ámde kérelmét érdemlegesen nem intézték el. Hogy miért, miért nem, arra elfogadó magyarázatot adni nem tud senki. A mindenkori kormányok hivatkoznak az állam pénzügyi érdekeire s abban a véleményben voltak, hogy a korcsmák vasárnapi bezárása a bor és szeszcsökkentését vonja maga után. Pedig ebben a dologban valamennyi pénzügyminiszter, valamennyi belügyminiszter tévedett. A korcsmák és pálinkamérések vasárnapi bezárásának nem az a főcélja, hogy a nép kevesebbet igyék, mert elvégre inni való szükségletét vasár- és ünnepnap előtt is beszerezheti, ha éppen inni akar.

A korcsmák vasárnapi munkaszünetének legfőbb célja az, hogy különösen a fausi népet megóvjuk a kocsmázással járó nagy anyagi és erkölcsi veszedelmektől, a mértéktelen dőzsöléstől, az ezzel járó eladósodástól, duhajk dástól, verekedéstől, stb. mint legutóbb az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szociális szakosztálya helyesen rámutatott: a nemzetközi szociálista méletyől. A legfőbb ipdoka tehát a korcsmák vasárnapi bezárásának az erkölcsi pusztulás megakadályozása. A vasárnap munkaszüneti nap, tehát több alkalom van az erkölcsi züllés minden fajtájára. Maga a tétlenség is, amelyet nem hiába

neveznek az ördög nyugvó párnájának. Ösztön-szerűleg készíti az embereket a korcsmák, a korcsmákban található könnyebb fajta szórá-kozások keresésére, az ivásra s ennek végső következményére: a duhajkodásra.

Mindezek dacára, mint említettük, a kormány nem igen akart hallani a korcsmák vasárnapi munkaszünetéről. Kétszeresen örven-detes dolog tehát, amidőn arról kapunk érte-sülést, a kormány és pedig elsősorban a belügyminiszter ebben a kérdésben megváltoz-tatta eddigi álláspontját.

Szilágyvármegye törvényhatósági bizott-sága jutott abba a kellemes helyzetbe, hogy a korcsmák, sörházak és pálinkamérésekről alkotott szabályrendeletét a kormány f. évi március hó 31-én minden kikötés nélkül jóváhagyta s így rövid időn belül életbe lép-het a szabályrendelet e) pontja, amely szószé-riint így hangzik:

e) A korcsmák az 1791: XVIII. t. c. 1 §-ában meghatározott ünnepnapokon, vagyis vasárnap és Szent István napján, valamint a keresztény vallásfelekezet ünnepein, ugymint karácsony husvét és pünkösd első napjain egész napon zárva tartandók.

Szilágyvármegye alispánja máris kiadta a járási főszolgabírókhoz, polgármesterekhez és községi előjárókhoz intézett rendeletét, amely szerint a belügyminiszter által jóvá-hagyott szabályrendelet folyó évi június hó 5-én életbe lépett. Június hó 5-étől kezdve tehát Szilágyvármegye területén vége szakadt a korcsmai duhajkodásnak, megfogytak a részeg, garázda emberek, megszűntek a dözsölést követő verekedések, civakodások, mert a törvény erejével bíró szabályrendelet első sor-ban is az ellene vétő korcsmárost sújtja szigorú büntetéssel.

Nem tudjuk, a többi törvényhatóság kö-vetní fogja-e Szilágyvármegye példáját, de mindenesetre kívánatos volna, ha valamennyi vármegye köteletségének tartaná a Szilágy-megyéhez hasonló szabályrendelt alkotását. A belügyminiszteriumban megtörtént a jég, nem kell félni attól, hogy a miniszter ezután meg-tagadja hasonló szabályrendelet jóváhagyását.

Szilágyvármegye szabályrendelete egyébb rendelkezéseiben is megérdemli, hogy közfi-gyelemre méltassuk. Így mindjárt az első §-a kimondja, hogy korcsmát, pálinkamérést és sörházat nem szabad nyitni zug utcában, sem pedig templomok, iskolák közvetlen szom-szédságában. Ily fajta középületektől legkeve-sebb 150 méter távolságra lehet csak korcs-mát, sörházat vagy pálinkamérést felállítani.

A szabályrendelet jelentékenyen korlátozza a kocsmák záróráját is. Korcsmát és pálinka-mérést téleu át este 8-kor, nyáron pedig 10 órakor be kell csukni, kivéve Szilágyvármegye városait, ahol a szabályrendelet valamennyire kitalolja a zárórát.

Az első fecske megjött tehát. Itt a legfőbb ideje, hogy a többi nyomon kövesse. Az állam fináncpolitikájától nem várhatjuk azt, hogy a korcsmák vasárnapi munkaszünetét az egész országban általánosítsa, ámde Szilágyvármegye szabályrendeletének belügyminiszteri jóváha-gyása megmutatta azt az utat, amelyen a tör-vényhatóságok haladva, élét vehetik a vasár-napi korcsmázás örömnü nagy anyagi és er-kölcsi veszedelmének.

UJDONSÁGOK.

* **Nagyvárad és a király 80 éves jubileuma.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága egyik közelebbi közgyűlésén egy társ törvényhatóság átirata kapcsán felmerült, hogy Ő Felsége 80. születés napja alkalmából ez évi augusztus 18-án diszközgyűlést tartson a törvényhatóság s megünnepli Ő Felsége ju-bileumát. A városi tanács tegnap tartott ülésében foglalkozott ezzel a kérdéssel s a pol-gármester kifejtette, hogy a legközelebb köz-gyűlésen előterjesztést tesz a diszközgyűlésre.

Tervbe van véve, hogy az ünnepi beszéd tar-tására dr Várady Zsigmond országgyűlési kép-viselőt, törvényhatósági tagot kéri fel, a pol-gármester pedig indítványt szándékozik tenni, hogy a jubileum emlékére Nagyvárad városa 50000 koronás alapítványt tegyen iparoktatás és más ipari célokra.

* **Személyi hir.** *Miskolc*sy Ferenc dr főispán tegnap este három napi tartózkodásra Budapestre utazott.

* **Bizottsági ülések a városházán.** Nagyvárad város szünügyi bizottsága ma, ked-den, július hó 12-én délután 5 órakor a város-házán ülést tart. — A vízvezetési szakbizott-ság szombaton, július hó 16-án délután 3 óra-kor ülést tart, amelyen az új vízműtelep épi-tésével kapcsolatos ügyeket tárgyalnak.

* **Ertsey Péter és Márkus László lemondása.** Márkus László drt és Ertsey Péter drt a főispán a legutóbbi megyei köz-gyűlésen tb. megyei főügyészekké nevezte ki. Időközben mindkettőjüket országgyűlési kép-viselőkké választották meg, mellyel a tb. me-gyei főügyészség összeférhetetlen. A két kép-viselő a tb. állásáról tegnap adta be lemondá-sát a főispánhoz.

* **Központi választmány ülése a vármegyén.** A központi választmány szerdán délelőtt ülést tart. Az ülés tárgya a Tisza István lemondásával megüresedett ugrai man-dátum betöltése. A gyűlésen fogják elhatározni a választás napját s azt, hogy kik lesznek a választás tisztikarában benne.

* **Fegyelmi választmány ülése a megyén.** Csütörtökön, 14-én délután a me-gyei fegyelmi választmány ülést tart. Az ülés tárgyai az időközben előfordult fegyelmi ügyek felülvizsgálása lesz.

* **Esküvő.** *Perl* István a Szent László nyomda r. t. művezetője vasárnap, július hó 10-én délelőtt vezette oltárhoz *Ichrteky* István nagytótfalui tekintélyes polgár leányát, Irént Nagyváradon.

* **A jövő évi választók névjegyzéke** Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután tartott ülésében bírálta fölül a jövő évi választók névjegyzéke ellen beadott fel-szólamlásokat. Rimler Károly polgármester el-nöklelte alatt dr Hoványi Géza, Reismann Mór, Sulyok István, dr Adorján Armin és Juricskai Barna előadó voltak jelen. A központi választ-mány által a felszólamlók közül a névjegyzékbe felvették: Darvas Vilmos, dr Grósz Imre, dr Poynár Jenő, dr Prodanovics Tivadar, dr Hirschmann Gyula, Kovács Kálmán, dr Bö-szörményi Andor, dr Pelie János, dr Ellovics Elek, dr Halász Lajos, Benedek Miksa, dr Bársony Sándor, dr Fehér Adolf, Erős Lajos, Aradi M. Andor, dr Kálmán Géza, Mertz Nán-dor, Kristófi Gyula, Kiss Endre, Földi Ignác Liskai Gyula; ellenben a felvétel iránti kérel-mükkel elutasítottak: Négyessy István, Scholtz István, Glück Sámuel, Glück Lipót, Zana Agos-ton, Pástor Ede, dr Sándor Samu, Zilahy Imre Aszalay Sándor, Szondy Sándor, Steiner Fe-renc, Klein Károly, Zuckermann Salamon, Barta Sándor, Spitz Antal, Eilender József, Freiburger Henrik, Stern Gyula, Berger Márton, Blau Jakab, Réder Ferenc, Friedlander Ernő, Rubicsék Rudolf, dr Waldmann Dezső, Lében Pál. Vita keletkezett a felett, hogy még négy felszólamlónál nem volt beigazolva, hogy két év óta Nagyváradon tartózkodnak-e. Erre a négy felszólamlásra vonatkozólag ma, kedden délután határoz a központi választmány s e végből ma délután 4 órakor újból ülést tart.

* **Harmincezer korona egy község-házára.** Hagymádfalva község képviselőtestü-lete legutóbb tartott ülésén határozatilag mondta ki, hogy a jelenlegi rozoga község-háza helyett új és az egészségügyi követelményeknek meg-

felelő új község-házát fog építeni. A község-háza költségei 30,000 koronába kerülnek. A határo-zat ellen most felebbezést adtak be a községi lakók. A felebbezésben rámutatnak arra a nagy szegénységre, mely az egész környéken uralkodik s arra a nagy pótdóra, melyet így is a legnagyobb megfeszítés útján tudnak fi-zetni. Hivatkoznak a felebbezők arra is, hogy ily költséges község-háza jómódu alföldi közsé-gekben sem épül, nincs tehát helye annak egy olyan nyomoruságos községben, ahol az emberek egyszerű faházakban laknak és 90 százalékos pótdót fizetnek. A felebbezők ké-rik a határozat megsemmisítését, illetve a tul-magas költségek leszállítását.

* **Az új egyetem ügye.** A kultuszmi-niszter egyik előkelő tisztviselője tegnap ki-jelentette, hogy az új egyetemről terjesztett hírek teljesen alaptalanok, mert a kultuszmi-niszter még egyáltalán nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. A tervezet melyet benyújtottak még első tervezet, de még nem tanulmányozták.

* **Az oroszországi kivégzések sta-tisztikája.** Pétervárról jelentik, hogy most tették közzé az Oroszországban a múlt évi kivégzések statisztikáját. Ebből kiténik, hogy a forradalmi mozgalmak elnyomása idejében tömeges kivégzések nem történtek a cár bi-rodalmában. A kivégzettek száma a múlt év folyamán 630-ra rugott, tehát átlag két embert végeztek ki naponta.

* **Uj posta.** Biharvármegye Bajj község-ben Bajj elnevezéssel július hó 16-án posta-ügynökség lép életbe, mely postatakarékpénztári ügyletek közvetítésével is megvan bizva.

* **Orth János holtta nyilvánítása.** A bécsi főudvrnagy hivatal József Ferdinánd főherceg jogi képviselőjének, dr Bachrach ud-vari tanácsosnak a kérelmére elrendelte a bi-zonyító eljárás megindítását Orth János halálá-nak a megállapítása végett. A főudvarmesteri hivatal be fogja kérni Orth János eltűnésekor a hatóságok által beszerzett adatokat, melyek Orth Jánosnak a halálát bizonyítják. Orth Já-nos hagyatéka legközelebbi rokonait, kik a toszkániai és Salvator főhercegi ágából szár-maznak, illeti meg. Hogy Orth János hagyott-e hátra végrendeletet és mi van ebben a vég-rendeletben, nem tudják. A hagyaték ládáiban és szekrényekben elhelyezett eddig teljesen ren-dezetlen iratokból áll, Ezeket a ládákat az el-járás befejeztéig nem fogják felnyitni.

* **Bunkó cigányprimás meghalt.** Szatmárnémetiben Bunkó Vince nagyhirű ci-gányprimás hatvanötödik évében meghalt. — Egyike volt primásainknak, akik a külföldön igen nagy sikereket értek el. Zenekarával be-utazta egész Európát és többször játszott Vik-tória királynő, Edvárd király, II. Vilmos csá-szár és Natália előtt. Sok népdalt szerzett.

* **A fogarasi jégkárosultakért Fo-garasvármegye alispánja tegnap átiratot inté-zett Biharvármegye közönségéhez a fogarasi jégkárosultak segélyezése tárgyában.** Az átirat siralmas képét nyújtja a fogarasi jégverte vi-déknek, melynek lakossága csaknem teljesen kenyér nélkül maradt.

* **Vihar a Balatonon.** Vasárnap este hatalmas vihar vonult végig a Balatonon, mely Badacsony környékén nagy károkat okozott a szőlőben, a gyümölcsben és a balatoni vasut pályatestét is megrongálta. Délután sötét fel-hők tornyosultak a Balaton felé, majd hatal-mas szél kerekedett, végig szántva a tó fodros tükrét. A csónakázók sietve menekültek a ki-

kötőkbe és amint a szél nő, a gőzhajók sem indultak el járataikra. Hat óra után kitört a vihar, hatalmas zivatar vonult végig az egész Balaton mentén. Különösen a tapolcai járásban valóságos felhőszakadás volt. A balatoni vasúton töltéscsuszamlás történt.

* **Zsebmetsző a piacon.** Nagy Imre kiskundorosmai földműves vasárnap reggel a helybeli zsebvásáron áldogált. Közben észrevette, hogy valaki a ruhája zsebéből megrántotta. Nagy Imre erre hátratekintett és látta, hogy egy körülbelül 18 éves fiatalember futásnak eredt, egy másik pedig egy kissé távolabb álló embercsoport közé iparkodott befurakodni. Nagy Imre gyanusnak találta a zsebmegrántást és a futást, nyomban zsebébe nyult, ahonnan tényleg 42 koronát tartalmazó pénztárcája eltűnt. A károsult a rendőrszeméhez fordult, aki elfogta Tolmi Gyula hely és foglalkozás nélküli suhancot, aki tagadta, hogy a lopásban része volna, s előadta, hogy Sarkadi Triffa József hely és foglalkozás nélküli egyén lopta ki Nagy Imre tárcáját. A rendőrség mind a két jómadarat letartóztatta, s ellenük az eljárást folyamatba tette.

* **A világváros csirkefogója** Berlinben, a legforgalmasabb utcákon világos nappal egy suhanc garázdálkodik, vakmerő rablásokat követ el. A rendőrség hasztalanul hajszolja. Két nappal ezelőtt egy kereskedő inastól elrabolt 5800 márkát, pénteken pedig a Friedrichsstrassen kikapta egy bankszolgá kezéből a pénztárcát 1000 márkával. A bűnügyi rendőrség az egész detektívkart mozgósította. A bankablóról nincs személyleírás, mindössze annyit tudunk róla, hogy körülbelül 15-16 éves lehet.

* **Eltűnt ridikül.** Vasárnap este felé a muzeum-kerti tenispályán teniszezett dr Szabó Ernőné egy társaságban s ridiküljét, amelyben egy 50 koronát tartalmazó pénztárca, s több levél volt, az egyik padra helyezte. Játék közben nem igen figyelt a letett ridikülre s ezen alkalmat felhasználta egy 12-13 éves cigányleányka s a ridikült felkapva elszaladt. A lopást észrevették a szintén ott játszó Tarcali József és Szálku Lajos tanulók és figyelmeztették a teniszőkeket, de a cigány lányt nem tudták utólni. Egy ember jelentkezett dr Molnár Imre jogtanárnál s átszolgáltatta a ridikült a pénztartalommal és a levelekkel együtt. Elmondotta, hogy a ridikült két ismeretlen lánytól vásárolta 40 fillérért, de mikor felbontotta és benne egy dr Molnár Imrének szóló levelet talált, nem akarta megtartani. A ridikül megalkalása természetesen nagy örömet keltett az ismerősök között és megfellebbeztek a becsületes átszolgáltató nevét és lakását megkérdezni. Miután a rendőrkapitányi hivatal két cigány lányra gyanakszik, akik azonban tagadnak, ez uton hívja fel a ridikült átszolgáltatóját, hogy jelentkezzen a rendőrkapitányi hivatal bűnügyi osztályánál azon célból, hogy az esetleges szembeállítás által a ridikült tolvajok kézrekerítésében a rendőrhatalom segítségére legyen.

x **A Lloyd kávéház** nyári kerthelyiségében július hó 12, 13. és 14 én a következő igen érdekes ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Molnár sziget. 2. Falusi vénusz. 3. Velencei bolygó lélek. 4. Fazekas ipar Körösten. 5. Farkasvadászat Oroszországban. 6. Melyik a néger. 7. Jön az üstökös. 8. Égzakadás, földindulás. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein és Örléi kávéház* tulajdonosok.

* **Borsalino,** Pichler és angol *kalap* tavaszi ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legegységesebb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **Olvassa el kérem!** Ha érdeklí, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű *Wolfram* égőt és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát

nem szükséges, aki *nem akar* nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram* égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

A szinkör helyáraival.

Kedd: Luxemburg grófja.
Szerda: Edes teher.

Rendes helyárrakkal.

Csütörtök: Botrány (P. Márkus Emilia vendégfellépte).

Péntek: Monna Vanna (P. Márkus Emilia vendégfellépte.)

Szombat: Kaméliás hölgy (P. Márkus Emilia vendégfellépte).

Luxemburg és Edes teher. Kornai Berta hétfőn este bucsuzott el a nagyváradiaktól és ennek következtében megváltozik a műsor is. Egyelőre, de csak két napig, szünetelni fognak a vendégszereplések. Kedden Luxemburg grófja megy rendes szerzőposztásban, — Károlyi Leonával és Zsigmond Annával. Szerdán a pompás vigjáték az Edes teher kerül színre, Tisza Karolival a női főszerepben. Mindkét előadásra a szinkör helyárai mellett lehet jegyet váltani.

Márkus Emma Nagyváradon. Kedden reggel 9 órától kezdve már válthatók lesznek a jegyek P. Márkus Emma három fellépésére. A nemzeti színház kiváló tagja a Botrány, Monna Vanna, Kaméliás hölgy főszerepeit játssza el Nagyváradon.

IRODALOM.

A Szigligeti társaság közgyűlése. A Szigligeti társaság július 16-án tartja évi közgyűlését, amelyen az elnökség a következő meghívót bocsátotta ki. A Szigligeti társaság ez év július 16-án délután 5 órakor tartja évi közgyűlését Nagyvárad város székházának nagytermében, amelyre a társaság összes tagjait tisztelettel meghívjuk. Targyak: 1. A főtitkár évi jelentése. 2. A múlt évi zárszámadások előterjesztése. 3. A folyóévi költségvetés megállapítása. 4. A választmány kiegészítése. 5. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok szerint a közgyűlés előtt 8 nappal az elnökséghez beküldendőek. Nagyvárad, 1910. július hó 2-án, Sas Ede, főtitkár. Radl Ödön, elnök.

MULATSÁG.

Velencei est. Az iz. Nőegyletnek csütörtökről vasárnapra halasztott ünnepélye szép sikerrel zajlott le és telmes összeget juttatott a krassószőlői árvízkárosultaknak, akiknek javára a velencei stilusu mulatságot rendezték. Katona- és cigányzenekar, pezsgősátor, konfetti szolgáltak a díszes közönség szórakoztatására, mely egy kitűnően eltöltött, fesztelen mulatság emlékével távozott az Ezredévi Emléktér lampionokkal feldíszített lombos fái között.

TÁVIRATOK.

Elégett ravatal.

Fiume, július 11. Susak községben Skusz Ferenc napszámos és felesége hónapok óta súlyos betegen fekszenek.

A házaspár négy gyermeke közül a legkisebb, a tizenhárom hónapos Ferenc, tegnapelőtt hirtelen meghalt és a kis fiút Skuszéknek egyetlen szobájának asztalán ravatalozták fel a szomszédok. Tegnap a házaspár másik három gyermeke bejött a szobába és a ravatal körül kezdtek el játszani, miközben feldöntötték a ravatal égő gyertyáit. Az egész ravatal tüzet fogott. A szerencsétlen szülők látták, hogy gyermekük holtteste lángbaborult, nehéz betegségük miatt azonban nem mozdulhattak és mire kiáltásaikra segítség érkezett, a holt gyermek teljesen elégett. A másik három gyermeknek sikerült kimenekülni.

Lezuhant aviatikus.

Genf, jul. 11. A mai repülési kísérletnél Kinet aviatikus aeroplánja megakadt egy fa koronájában. Kinet leugrott és súlyosan megsebesült.

NYILTTÉR.

BUTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u.7.

Előkelő hazai biztosító társaság biztos megélhetés és szép jövedelemmel járó helybeli népügynöksége részére óvadékképes

képviselőt keres

azonnali alkalmazásra. Ugyanott üzletszerzők is kerestetnek fix fizetés mellett azonnali felvételt. Ajánlatok «Biztos jövő 3882» jelige alatt **Haasenstein és Vogler** (Jaulus és Társa) hirdetési irodájába **Budapestre** küldendőek.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 13
V. Velence	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
Rontó	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 48
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 50	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V. Velence	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d.	e.	d.	e.	d.	e.	u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27			
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37			
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53			
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00			

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d.	e.	d.	e.	d.	e.	u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 18			
Fontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20			
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37			
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 47			

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
** Csak ünnep- és vasárnapokon szeptember 15-ig közlekedik.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti főzsetudósítások.

Budapest, július 11.

A gabonatorzsde.

50 kilogramonkint.

Buza októberre —	—	—	9 38
Rozs októberre —	—	—	7 11
Zab októberre —	—	—	7 20
Tengeri júliusra —	—	—	5 45

Irányzat: Gyenge, stagnáló. Adria lanya.

Értéktörzsde.

Magyar hitel —	—	—	839—
Osztrák hitel —	—	—	666—
4%-os koronajáradék —	—	—	92.25
Allamvasut —	—	—	740—
Jelzálogbank —	—	—	482—
Leszámitoló bank —	—	—	565—
Hazai Bank —	—	—	299—
Kereskedelmi részv. —	—	—	734—
Rimamurányi —	—	—	690—
Salgótarjáni —	—	—	—
Közuti vasut —	—	—	714—
Városi villamos —	—	—	374—
Adria —	—	—	536—

Irányzat: Esőkre és kedvezőtlen hírekre szilárd.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

64

Rózsikának a mult tél valóban eseménydusan mult el; izgatottság, fájdalom, boldogság, küzködés és vigasztalódás váltá föl egymást s ártatlan arcát a visszatükröződő gondolat és érzés még szebbé tette. Péter úgy dolgozott, mint egy ló, egy ló erejével és bátorságával; oly magas bért szerzett mindjárt Párisba jövetelétől fogva, hogy hamar elég jó lakásról gondoskodhatott leendő mátkája számára. Régóta összekeltek volna, de a leány nagyjának gyenge egészsége nem állhatta ki a szigorú telet, s az öreg a szony meghalt egy héttel azon nap előtt, melyre az esküvő volt kitűzve. Aztán következett a gyász szükséges időszak, mely a helyzet követelményei által rövidebbre volt mérve, mert, mint Péter elég tapintatosan sürgette, most szükségesebbnek látszott, mint valaha, hogy a leánynak oltalmazója és otthona legyen. Ignatius atya is közbevetett pár szót ez iránt, úgy szintén Leonie, soknemű elfoglaltsága dacára s tán, mivel saját titkos okai lehettek. Rózsika hivatott a tanácsra, mint egy jó leány, s úgy

tett, a mint mondták neki. Házasságuk a következő napra lett elhatározva; s időközben Péter menyasszonyát kihozta egy kis sétára a szép tavaszi időben, azzal a keilemes érzéssel, hogy egy ünnepnapot csinálhat magának, a minnek sehhol nem örül az ember annyira, mint Franciaországban.

Bosszantó lehetett rájuk nézve, hogy egy keskeny utcán feltartóztatja őket a néptömeg, mikor ki a szabadba, a kertekbe s mezőkre akarok élni. Mindazonáltal a látvány élénk, izgató, mulattató volt, s ha a halárusnő így nem beszél, Rózsika jól találta volna magát.

Mialatt Rózsika ekkép védőjébe kapaszkodott, a természetes nő, ki az imént így megszólította és paiz-ul szolgált neki, számtalan csodálattal nézett az ő arcára, hogy szinte mulatság volt ezt látni.

— Maga zavarba hoz engem, gyermekem, — mondá a nő, miután hosszabb ideig megbámulta Rózsikát. — Nem tudom, mit gondoljak magáról sőtét szemével s finom arcával. Átkozott kis aristokrata! Na — én csak tréfálok. Boutflon mamának meg kell engedni a tréfát. Hivjon máminak, kicsikém. Szeretni fogom.

— Félek, — vonakodék Rózsika.

— Féll ostobaság! Miől téi azzal a maga nagy kamasz legényével a karján! Azért is kerem, hogy menjen haza. Vigye el ezt a leányt polgártárs, ha mondom. Én magam csinálnék utat maguknak széles vállammal, de a Wolverine meghagyta nekem, hogy maradjak a helyemen.

— A Wolverine! — Ismétlé Rózsika rémülten. — Hát ismeri őt?

— Meg fogom mutatni őt öt perc mulva magának. Látja azt a rézrudat ott a borbély műhelye fölött? Ott egy vörös sapka fog csüngni mindjárt. Ez a jel; azután már nem késik soká.

A kíváncsiság, bár egyik nemnek sem kíváncsiságos sajtásága, kétségkívül egyike azon kevés gyengeségeknak, melyeknek a nők küzdelem nélkül engednek. Rózsika sokért nem adta volna, ha biztonságban odahaza lehetett volna. Fél a tömegtől, a zürzavartól, a lármatól; nem tartotta biztosnak a helyet, a h l állt és félt ettől a rettenetes nőtől az oldalánál; de nem állhatott ellent annak a kísértésnek, hogy a Wolverine várjon, s őt, kit eddig csak magán háziás életében tanult ismerni, megfigyelhesse azon működésében, melyről oly büszkén hallá beszélni, mikor egy szavával ide oda mozgatja a tömeget, fölkelte, elfojtva s igazgatva a vihart.

— Péter, — sugá — szeretnék egy kissé tovább itt maradni; látni akarom, hogy mit fog Leonie csinálni, ha e rengeteg néptömeg elé jön; egy beszédet kell e neki tartania? Ugyan hogy lesz öltözve? és Péter önr-jébe bizakodva, érezve ezenfelül, hogy minden nap közt ma kell leginkább menyasszonya minden legkisebb óhaját is parancsnak venni, meglepődettnek látszott, hogy ott maradjon a hol volt.

Nem telt bele egy kis félóra és a néptömeget, mely minden bejára ból és utcától özbönel gyülekezett, ama zibongás és hullámmás fogta el, mely új impulzusról, új izgalomról tanuskodott. Rózsikát rég leverték volna a lábáról, ha Péter erős karja nem védi.

— Nézzel! — kiáltá a halárus nő roppant könyökével oldalba lökve. — Nem mondtam-e előre? Reszkessetek zsarnokok. Az ott a szabadság sipkája!

Egy izléstelen pamut sipka, inkább kármín, mint skarászínű, lógott most a borbély boltja fölötti rézrudon. Amennyire Rózsika a fejek mozgásából kivehette, úgy tetszett neki, hogy ott a suhancok és halárusnők körben vad ordítással és oly hadonázással, melytől majd megfagyott a velő csontjaiban, táncot jártak.

— Tudja-e maga, hogy ezt minek hívják? — mondá gunyosan szomszédja, a leányka rémületén gyönyörködve. — Nem udvari menüettet járnak amott, a nép tánca ez — a Carmagnole! Csipőjére tette nagy öklét és a földet dobant lábával, mintha maga is hajlandó lett volna eljánni a harci táncot, ha lett volna hely.

De most éljenkiáltások hallatszottak egy

szomszédos utcában, s csakhamar üdvözlő riadássá változott ez, a mint a hangok közelebb-közelebb jöttek s mind hangosabbak lettek; egyszerre csak sorfal nyilt a tömegben és egy diadalmi szekér, voltaképen egy bérkocsi, melynek a teteje le volt szakítva, megjelent kétlábu állatok által vontatva négylábuak helyett. Rajta állt Leonie, fehérke öltözve, vörös virágfüzérrel a feje körül, le-lehajolt, hogy valamit sugjon valakinek a fülébe, a kit nem lehetett látni, de a ki úgy létszott az oldalánál ül.

— Lásza, — kiáltá az erős halárus asszony az izgalomtól reszkette, — ott van ő végre. Maga a Wolverine. Nézzel meg őt, kicsikém. Eljen soká a Wolverine! a szabadság királynéja, az egyedüli királyné, a ki nekünk kell!

A kocsit odahúzták husz lépésnyi távolra azon helytől, a hol ők álltak és Leonie a néptömeg ordítása es éljenzése közt szállt le. Összegyűltek körülte, virágokat szórtak a lábai elé s előretolngtak, hogy vele kezet szorítsanak s megcsókolták ruhájának szegélyeit.

Ilyenek kellene nekünk, — erősítgeté Rózsika szomszédja, már majd egészen elrekedve az ordítóasztó, — ez aztán az igazi leány, a kinek helyén a feje és a szive, nem egy olyan reszkető kis egérke, mint maga!

Eh! mit érnek a férfiak. Ha csak rávehetjük, hogy minket vezessen, ma délután — engem és ötszáz társamat — biztosítom magát, hogy kikaparnók az austriai nőt a körünkkel Versaillesból és Párisba hoznók, élve vagy halva.

Rózsika összeborzadt s tovább nézte a dolgot. Ujabb üdvriadás, kacajjal s gunyos kiáltásokkal vegyest, míg a leányka vőlegénye, a ki ritkán káromkodott, elfojtott szitkot mondott, a mint egy alak a sz-kérben telállott, hogy beszédet intézzen a tömeghez, Péter haragosan felkiáltott:

— Lehetetlen! Le az arisztokratával, becsületes ember nem lehet egy párton azokkal, a kik Montarbas Arnold gróf által engedik magukat vezetetni!

XV. FEJEZET.

Elveszett a viharban.

— Csend, ostoba! — ordítá a természetes hölgy, némi helyesléssel tekintve mindazonáltal Péter napbarnította arcára s hatalmas alakjára. — Nincsenek grófok köztünk. Az ott Montarbas polgártárs, egy eléggé tisztességes legény, barátocskám, s egy olyan ember, aki semmivel sem törődik. Hallgassatok, szólni fog ő most; olyas valamit mond, a mit előbb soha nem hallottatok.

(Folyt. köv.)

Dr VUOSKIOS GYULA.

Villamos világítási és motorberendezések.

Szellőzők
Villamháritók
Csengők
Jelző-órák
Wolfram-égők

Ismeri már
a Dura-elemet?

és mindennemű electrotechnikai c kkek legmértányosabb áron beszerezhetők
STERN ADOLF
electrotechnikai vállalat, Nagyvárad,
Bémer-tér 3. Telefon 556.

257

Tisztelettel értesitem a Főtisztelendő papságot, és a n. é. közönséget, hogy a mai napon **SZLANÁR JÁNOS** iparművész üvegfestőt társul vettem és eddig templom, oltár és iconástáfestészetemet üvegfestéssel és diszűvegezéssel kibővítettem.

Tehát készítek művészi kivitelű üvegfestészeti munkákat, diszűvegezéseket és üvegmaratásokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Főtörökvésem, hogy művészeti munkáimmal úgy a Főtisztelendő papság, valamint a t. közönség nagyra becsült bizalmát és elismerését kiérdemeljem és részemre fentartsam

Magam a Főtisztelendő papság és a t. közönség szíves figyelmébe és jó indulatába ajánlva vagyok tisztelettel

Klinge Antal,

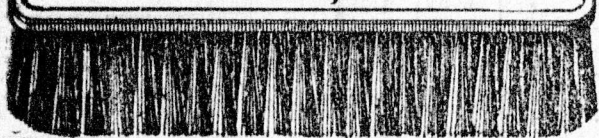
templom, üvegfestő és diszűvegező.

Nagyvárad, Szent János-utca 11.

Vázlatokat és költségvetéseket díjtalanul készítek. Levélbeli megkeresésre személyesen megjelenek.

247

Gyorsan pusztul a bőr ezért Ön bánja, Ha Fernolent NIGRIN-jét nem használja.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel 46

Benedek Ferencz

Kertmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a NEMZETI SZÁLLODA árnyas kerthelyiségét

ünnepélyesen megnyitottam

egy elsőrendű cigányzenekar közreműködésével. Minden este változatos műsorú mozgófénykép előadás. Egyben felhívom a t. közönség figyelmét tisztán kezelt saját termésű boraimra és kitűnő magyar konyhámrá.

Társas ebédek és vacsorák a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett polgári árakban. Abonensek étlap szerint előnyösen megállapított árban lesznek kiszolgálva.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri kiváló tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN,

vendéglős, a Nemzeti szálloda; étterem és kávéház 43 bérloje.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

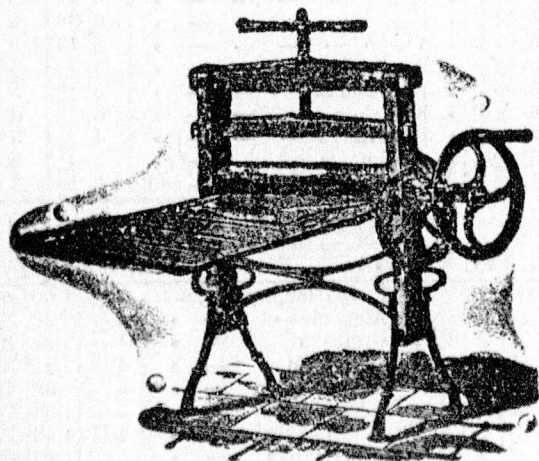
Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

45

Jégszekrények legújabb szerkezettel.

FAGYALT-GÉPEK.

Kerti vasbutorok.

GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és

facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen

és bérmentve.

